

СЛОВО ПРО ВЧИТЕЛЯ

(до 100-річчя від дня народження доктора геолого-мінералогічних наук, професора, багаторічного завідувача кафедри загальної геології Львівського національного університету імені Івана Франка Дмитра Петровича Резвого)

Дмитро Резвой
1912-1993

Дмитро Петрович Резвой належить до числа тих вчених, яких перший декан геологічного факультету, згодом ректор Львівського державного університету Є.К. Лазаренко, запросив з різних провідних навчальних закладів Союзу (Москви, Ленінграда, Одеси та ін.) для укріплення новоствореного у 1945 р. геологічного факультету. Переважно ці люди мали не лише високі вчені ступені, але й значний досвід організації польових науково-дослідних робіт. Вони працювали в Середній Азії, Забайкаллі, Якутії та інших регіонах країни, продовжуючи свої дослідження у Львові, залучали до них студентів, організовували експедиції, керували аспірантами, готували кадри високої кваліфікації. За їх участю геологічний факультет Львівського державного університету досить швидко став одним з провідних геологічних факультетів колишнього Союзу.

Дмитро Петрович Резвой народився 19 серпня 1912 р. в м. Санкт-Петербург (Росія), у ро-

дині ученого-біолога. У 1920-28 рр. учився у середній школі, потім працював на заводі, а з 1930 по 1935 рр. навчався у Ленінградському гірничому інституті. Його вчителями були такі визнані вчені-геологи, як: Д.В. Налівкін, Д.І. Щербаков, В.М. Крейтер, Ф.І. Вольфсон та ін.

Ще студентом Д.П. Резвой брав участь у польових роботах славетної Таджикицько-Памірської експедиції. З того часу він на все життя пов'язав свою долю з Середньою Азією.

Після закінчення інституту 1935 р. Дмитро Петрович залишився у складі експедиції і вивчав будову, розвідував та проводив дослідну експлуатацію рідкіснометальних родовищ Центрального Таджикистану. З 1938 р. він працював у щойно створеному Киргизькому геологічному управлінні, де розпочав роботу із складання геологічної карти Туркестано-Алайської гірської системи. Під час війни ця робота була перервана, бо був змушений знову зайнятися розшуками і розвідкою необхідних державі корисних копалин. Він відкрив, розвідав і передав для видобутку декілька родовищ ртуті у Південній Киргизії. У подальшому фактичний матеріал цих досліджень став основою кандидатської дисертації "Геологические условия образования ртутных месторождений Сох-Хайдарканского района (Алайский хребет)".

Викладацькою роботою почав займатися у 1940 р. в Московському геологорозвідувальному інституті як аспірант кафедри розвідувальної справи. Тут він вперше у вищій школі підготував і прочитав навчальний курс лекцій "Аерометоди в геології". Після захисту дисертації (1944) став доцентом у цьому ж інституті на кафедрі загальної геології, де викладав загальну геологію, структурну геологію та аерометоди. Під час його роботи на посаді доцента кафедру очолювали такі визначні корифеї геологічної науки як В.В. Белоусов, потім О.О. Богданов. Водночас з роботою на кафедрі Дмитро Петрович брав безпосередню участь в організації Центральної аерогеологічної експедиції (пізніше науково-виробниче об'єднання "Аерогеологія"), де до 1948 р. працював за сумісництвом як головний геолог Алайської експедиції, продовжуючи роботи зі складання

геологічної карти Туркестано-Алаю.

У 1952 р. на прохання Є.К. Лазаренка Мінвузу СРСР запропонував Дмитру Петровичу роботу у Львівському університеті. Тут він очолював кафедру загальної геології і керував нею упродовж 35 років. Він читав курси загальної геології та структурної геології, увів курс дистанційні методи в геології та організував переведення навчальної практики із геокартування з Донбасу в Крим і багато років безпосередньо керував цією практикою як її начальник, організовував публічні захисти звітів з практики. Завдяки йому практика з геокартування стала однією з найулюбленіших на факультеті, студенти мріяли про неї, завчасно готувалися, навіть складали пісні. У різні роки Д.П. Резвой читав також курси – геотектоніка, геологія зарубіжних країн, історія геологічної науки, основи наукових досліджень. Лекції його завжди були змістовними, насиченими фактичним матеріалом, прикладами власних спостережень і суджень, виклад матеріалу доступний, виважений, студенти їх слухали з цікавістю та захопленням.

У 1956 р. Д.П. Резвой завершив складання першої зведеної геологічної карти Східної Киргизії і захистив докторську дисертацію, яка пізніше опублікована у вигляді монографії "Тектоника восточной части Туркестано-Алайской горной системы" (1959).

Д.П. Резвой не уявляв себе без польових спостережень. До останнього року життя кожного року виїжджав у Середню Азію, підтримував тісні контакти з виробництвом, місто Ош стало його другим рідним містом. Основною науковою проблемою, на розв'язанні якої Дмитро Петрович зосереджував свою увагу протягом всього життя, були глибинні розломи. Він доводив, що це не тільки розриви глибокого залягання, а й зони тривалого існування зі своїм специфічним набором формацій. Результати організованих ним досліджень таких структур у Середній Азії, Забайкаллі, в Україні викладені у тритомній колективній монографії "Проблемы тектоники и магматизма глубинных разломов" (1973-1975). Не чужими для нього були й проблеми геологічної будови ін-

ших регіонів земної кулі. У низці публікацій він по-новому трактував тектонічне районування та історію розвитку Гімалаїв, Каракоруму, Гіндукушу. У сфері його наукових інтересів були й проблемні питання геології Українських Карпат, ним виявлено Закарпатський глибинний розлом, існування якого згодом прийняли майже усі карпатські геологи. Відвідування Канади сприяло цікавому зіставленню будови Карпат і північноамериканських Скелястих гір.

Наукові розробки, великий досвід та ерудиція Д.П. Резвого відомі широкому колу геологів. Упродовж багатьох років він був членом Тектонічного комітету АН СРСР, науково-технічної ради Мінвузу СРСР та УРСР, ВАК СРСР, учасником Міжнародних геологічних конгресів в Індії (1964), Канаді (1972), Москві (1984). Працював президентом Львівського геологічного товариства (1971-1983). Тривалий час (1954-1976) Дмитро Петрович був відповідальним редактором "Геологического сборника", в якому друкували результати досліджень не тільки території України, а й зарубіжжя. Нагороджений медалями "За трудовую доблесть" (1944), "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг." (1946), грамотою Президії ВР УРСР "За підготовку кадрів" (1961), орденом Знак пошани (1971). Заслужений діяч науки і техніки Української РСР (1982).

Помер Д.П. Резвой 27.08.1993 р., похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Дмитро Петрович був людиною високої культури, простий у спілкуванні, чудовий співбесідник, з тонким почуттям гумору, але завжди коректний і принциповий. За все це його поважали і любили усі – студенти, викладачі, співробітники. Мої часті зустрічі з ним, як науковим керівником і порадиником під час навчання в аспірантурі та написання дисертації залишили глибокий слід у моїй пам'яті. Я щасливий, що мав можливість бути його сучасником, одним з його учнів, спілкуватися з ним, перейняти від нього не лише знання з геологічної науки, але й великий життєвий досвід.